

UNIVERSITETET I OSLO

DET JURIDISKE FAKULTET

Utenriksdepartementet
Rettsavdelingen
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

Norsk senter for menneskerettigheter
P.b. 6706 St. Olavs plass
NO-0130 Oslo
Universitetsgt. 22-24

Telefon: +47 22 84 20 01

Telefaks: +47 22 84 20 02

E-post: info@nchr.uio.no

Nettadresse: www.humanrights.uio.no

Dato: 3. oktober 2008

Deres ref.: 08/06597

Vår ref.:

Høringsuttalelse fra Senter for menneskerettigheter - Lov om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon

Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) fremhever den innsatsen som er gjort av norske myndigheter og ikke-statlige organisasjoner i forbindelse med utarbeidelse av konvensjonen om klaseammunisjon. Det er et svært viktig humanitært signal at klasevåpen etter de nye bestemmelsene kategoriseres som ulovlige stridsmidler. Det neste steget for å virkeliggjøre konvensjonens bestemmelser er at konvensjonen synliggjøres i norsk lovverk, og at det i det norske regelverket legges vekt på gjennomføring av bestemmelsene.

Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)

Norsk senter for menneskerettigheter (SMR) er en forskningsinstitusjon under Det juridiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Senteret har status som Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter i henhold til kongelig resolusjon av 21. september 2001. Dette er i samsvar med anbefalinger fra FNs generalforsamling nedfelt i de såkalte Paris-prinsippene.¹

Senterets overordnede mandat som nasjonal institusjon for menneskerettigheter er ifølge den kongelige resolusjonen å «bidra til større bevissthet om og bedre oppfyllelse av de internasjonalt vedtatte menneskerettighetene i Norge». Mandatet er nærmere presisert i Norsk senter for menneskerettigheters vedtekter § 1: «Som nasjonal institusjon for menneskerettigheter skal senteret overvåke menneskerettighetssituasjonen i Norge og på selvstendig basis samarbeide med lignende forskningsmiljøer, med frivillige organisasjoner og med internasjonale og nasjonale organer som arbeider med menneskerettighetsspørsmål. Grunnlaget for virksomheten er det eksisterende internasjonale system av normer og institusjoner til vern om menneskerettighetene.»

Ved siden av disse aktivitetene, driver senteret programmer i særlig Indonesia, Kina og Sør-Afrika. Senteret har et utstrakt samarbeid med andre lignende organisasjoner og med menneskerettighetsinstitusjoner under OSSE, Europarådet og FN.

¹ FNs generalforsamlings resolusjon 48/134 av 20. desember 1993. Paris-prinsippene: <http://www2.ohchr.org/english/law/parisprinciples.htm>

SMR har ikke arbeidet særskilt med konvensjonen om klaseammunisjon, men feltet internasjonal humanitærrett dekkes av senterets kompetanseområde og en av senterets ansatte har vært engasjert i utarbeidelsen av konvensjonen.

Generelt om konvensjonen, ratifisering og implementering

SMR ønsker å understreke viktigheten av det humanitære prinsippet om å skille mellom militære mål og sivile personer eller gjenstander. Dette skillet er helt sentralt i beskyttelse av sivile i væpnet konflikt. Internasjonal humanitærrett og internasjonale menneskerettigheter har begge som siktemål å forhindre overgrep mot enkeltindivider. Forbudet mot bruk av klasevåpen vil være viktig for mange sentrale menneskerettigheter som bevegelsesfrihet, retten til helse etc. Klasevåpen sprer sprengladninger utenfor militære mål som utgjør en stor sivil trussel både under og etter en væpnet konflikt. Konvensjonen om forbud mot klaseammunisjon er et viktig steg i retning av avskaffelse av denne type våpen, men dens suksess avhenger av at bestemmelsene gjennomføres i praksis.

SMR oppfordrer norske myndigheter til fortsatt aktiv innsats i denne saken ved å sikre virkeliggjøring av konvensjonens bestemmelser gjennom lovverket og sterk praktisk gjennomføring av bestemmelsene. Det at Norge prioriterer arbeidet med denne konvensjonen, for eksempel gjennom umiddelbar ratifikasjon og gjennom synliggjøring i norsk lov, gir et viktig signal til andre stater.

En samlet lovgivning i fremtiden

SMR ønsker velkommen departementets signal om å samle alle bestemmelser om forbud mot ulovlige stridsmidler i en egen lov. Vi ser at ønsket om en hurtig ratifisering av den nye konvensjonen gjør dette vanskelig i denne omgang, men oppfordrer departementet til å komme tilbake med forslag til en samlet lovgivning på området.

Kommentarer til lovforslaget

Art 9 Nasjonale gjennomføringstiltak; herunder strafflegging av brudd på konvensjonen

Norske myndigheter velger å innføre et generelt forbud mot de handlinger konvensjonen forbyr i lovens § 1, samt at et medvirkningsansvar dekkes av § 3. Tilsvarende fremgangsmåte ble valgt ved gjennomføring av Kjemivåpenkonvensjonen og Konvensjonen om forbud mot bruk, lagring, produksjon og overføring av antipersonellminer, og må ansees å dekke kravene til gjennomføring i nasjonal lovgivning.

Påtaleinstruksen § 37-3

SMR stiller seg bak forslaget til endring i påtaleinstruksen § 37-3 tredje ledd som, på lik linje med saker etter liknende konvensjoner, vil gi norske politimyndigheter anledning til å etterforske saker hvor handlingen er begått i utlandet av personer som befinner seg i Norge.

Foreløpig oversettelse til norsk

SMR har ikke kapasitet til å kommentere den foreløpige oversettelsen. Dersom det av tidshensyn ikke er mulig med tilstrekkelig kvalitetssikring av oversettelsen før ratifikasjon, ber SMR om at departementet arbeider videre med oversettelsen.

Med vennlig hilsen

Njål Høstmælingen
Forsker

Elin Saga Kjørholt
Juridisk rådgiver